

Nr 17.

Av herr **Lundgren** i Vendelsberg, *om skrivelse till Kungl. Maj:t angående undervisning i skogsvård jämväl vid andra statsunderstödda skolor än folkskolor och med dem jämförliga läroanstalter.*

Under de senare åren har man kommit till allt större insikt om skogarnas ofantliga betydelse för vårt land.

Omfattande åtgärder i betydligt större utsträckning än tillförne hava också vidtagits till skogsvårdens befrämjande, och en hel del lagförslag och framställningar om ändringar i gällande grunder för vår skogslagsstiftning äro under prövning. Skogsvården i vårt land står med andra ord i glädjande uppsving.

Bland de åtgärder, som särskilt torde komma att bidra till att hos vårt folk inskräpa vikten av skogsvårdsåtgärder, är Riksdagens beslut av år 1907 om rätt till anordnande av planteringsdagar vid folkskolor och därmed jämförliga läroanstalter. I anledning av detta Riksdagens beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 28 februari 1908 nådigt brev med huvudsakligt innehåll, »att i folkskolor och med dem jämförliga läroanstalter må, såvida tillgång på lämplig skogsmark finnes, och antingen läraren själv är kunnig i skogsplantering och skogsvård, eller sakkunnigt biträde står till buds, för varje läsår av den stadgade undervisningstiden högst tre dagar användas för undervisning i skogsvård, särskilt skogsplantering och skogsådd. Skolråds, skolstyrelsers samt folkskoleinspektörers uppmärksamhet fästes på värdet av förenämnda undervisning och uppmanas att i vad på dem ankommer vidtaga lämpliga åtgärder för densammas ändamålsenliga bedrivande». Under vårens dagar åtnjuta i anledning härav tiotusental av Sveriges ungdom på landsbygden teoretisk och praktisk undervisning i skogsodling och jämväl i andra skogsvårdsåtgärder. För visso torde man kunna skänka fullt erkännande åt de ord, varmed vederbörande utskott vid 1907 års Riksdag beledsagade sitt utlåtande om motionen rörande planteringsdagar: »att åstadkommandet av en förbättrad skogsvård utgör en nationell

uppgift av den allra största betydelse ligger i öppen dag. Av detta förhållande följer ock, att varje praktisk åtgärd, som är ägnad att främja befolkningens intresse för och kärlek till skogen samt öka dess insikter rörande skogens rätta skötsel, är en fosterländsk gärning, som bör uppmuntras och understödjas. Tillika bör det erkännas som riktigt, att man härvid i första rummet vänder sig till ungdomen. Hos denna väckes i regel lättare intresset för en ny angelägenhet än hos de äldre, och de nödiga kunskaperna och färdigheterna inhämtas också vanligen med minsta mödan i unga år. Ungdomen har ju ock livet framför sig, och en i denna ålder bibragt levande känsla av skogens värde för land och folk i förening med nödiga insikter rörande dess skötsel kan sålunda under en längre tid bära frukt åt landet i åtgärder och strävanden för främjandet av en god skogsvård».

Emellertid synes det nu, som om icke endast våra folkskolors ungdom, utan jämväl andra statsunderstödda läroanstalters elever böra beredas tillfälle att få undervisning i skogsvård.

Om nämligen skogarnes vård och förökande skall komma att framstå som en allmän och gemensam fosterländsk angelägenhet, måste man söka få det därhän, att intresset därför väckes hos alla och icke blott hos en del av vårt folk. Allraminst borde inför en sådan angelägenhet skillnad göras mellan olika slag av ungdom, utan borde i stället vår strävan gå ut på att få alla intresserade för densamma. Där tillfälle gives, borde därför ungdomen även vid våra allmänna läroverk och därmed jämförliga undervisningsanstalter beredas möjlighet att i någon mån gripa in i och få del av en så fosterländsk angelägenhet, som skogsvården onekligen är. Det är synnerligen mycket, som talar för att man i detta hänseende bör tänka på just denna ungdom. I våra läroverk gå lärjungarna kvar till en något mognare ålder och ha för den skull större förutsättningar både för tillägnande och tillämpande av vad de angående skogsvården inhämtat. Ett stort antal av denna ungdom har ju ock sitt hem på landsbygden med möjlighet alltså att under fritiderna tillämpa, vad de fått lära. Den ungdom, som får sin utbildning vid de högre läroanstalterna, är ju för övrigt ämnad att framdeles i många avseenden intaga ledande platser i samhället. Det är ju då viktigt, att just dessa ungdomar lärt sig förstå och värdera ett så allmännyttigt företag som skogsvården och skogsplanteringen. Den okunnighet i och likgiltighet för skogsvården, varöver Första kammarens tillfälliga Utskott nr 2 1907 med skäl klagat, skulle helt visst i väsentlig mån minskas, — — — — —, om de ledande personligheterna i samhället fått mera intresse för saken. Den allmänanda, som måste väckas genom arbete, gemensamt utfört och icke för egen fördel, arbete, som bär frukt först i framtiden och då i allmänhet icke för

någon enskild, men med visshet på något sätt åt det gemensamma fosterlandet, denna allmänanda borde ju framförallt väckas och vårdas hos dem, som äro ämnade att gå i spetsen för den svenska odlingen. Denna allmänanda skulle säkerligen också, så snart den börjat vakna, bli en verksam hämsko på det oförstånd och den hänsynslöshet, varmed nu så många särskilt av städernas befolkning uppträda i skog och mark.

Vidare skulle det offer av tid och krafter, som de unga vid skogsvårdsarbetet komma att nedlägga, och som ofta påtagligen är en gottgörelse för vad andra brutit, hos dem säkerligen väcka den känslan, att samhällsförbättring icke består enbart i bitter kritik utan ock i kärleksfullt och målmedvetet arbete.

Då den ungdom, som här närmast åsyftas, mer än flertalet av sina jämlingar är avstängd från den närmare beröringen med fri natur och praktiskt kroppsarbete, skulle det vara till stor båtnad för densamma, om den emellanåt fördes ut till iakttagelser ur rent praktiska natursynpunkter och till arbete med hacka och spade i skog och mark. Det myckna stillasittandet på skolbänken skulle därigenom få någon motvikt, och kärleken till hemlandets jord — en viktig beståndsdel av medborgaresinnet — skulle därigenom väckas och näras.

På flera håll torde man törhända anse, att anordnandet av planteringsdagar med andra skolors lärjungar än landsbygdens folkskoleungdom skulle stöta på vissa svårigheter. För somliga skolor torde lämplig mark fattas, för andra lämplig sakkunnig ledning o. s. v. I allmänhet torde dock genom landets skogsvårdsstyrelser försorg kunna tillhandahållas fackligt utbildade ledare och nödig skogsodlingsmaterial. Dessa styrelser hava nämligen till sin främsta uppgift att sprida kunskap om skogsvård och skola säkerligen vid det här åsyftade arbetet med tillmötesgående lämna anvisningar och hjälp i olika former.

Från ett par län meddelas, att försök redan gjorts med anordnande av planteringsdagar vid elementarläroverk, och att dessa försök utfallit synnerligen lyckligt, varför de komma att upprepas.

Dylika försök, som naturligen hittills endast varit helt enstaka och av rent tillfällig art, synas vara tillkomna uteslutande på grund av ett levande skogsvårdsintresse hos respektive rektorer, ett intresse som borde få tillräckligt stöd av lag, så att det på ett nöjaktigt sätt och mera allmänt än vad nu är fallet må kunna omsättas i praktisk handling.

I enskilt brev till motionären har en av dessa rektorer om denna sak en gång skrivit följande beaktansvärda ord: »Låt oss få tillfälle att försöka! Mina skolbarn ha på ett par år nyplanterat omkring 5 tunnland

ödelagd skogsmark. De skulle med nöje gjort mera, om tid kunde vinnas. De dagar, de använt där ute, ha varit härliga dagar — så ha vi alla känt det. De unga skogsodlarna ha jublat, då de återkommit och sett sina plantor krya och kraftiga. Och så ha de huggit i igen för att skaffa sig nya fröjder av detta ädla slag. Sådant är bra mycket mera uppfostrande än att sitta hemma och läsa om skogarnas betydelse».

Allt talar för att samma medgivande, som gjorts i Kungl. Brevet av den 28 februari 1908, beträffande våra folkskolor, också utsträcker till övriga statsunderstödda läroanstalter, såsom de allmänna läroverken och realskolorna, men även folkskoleseminarierna, lantmänna- och folkhögskolorna m. fl., och att sålunda den tid, som åtginge för det här åsyftade planteringsarbetet vid samtliga skolor, finge likställas med annan undervisningstid.

På grund av det sålunda anförda får jag vördsamt hemställa, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga lämpliga åtgärder i syfte att sådana planteringsdagar med därtill hörande undervisning i skogsvård, som i Kungl. Brevet av den 28 februari 1908 omnämnas, måtte genom samverkan mellan vederbörande myndigheter i största möjliga utsträckning anordnas icke endast, såsom hittills föreskrivits, vid de egentliga folkskolorna på landet, utan vid varje statsunderstödd skola, där så lämpligen kan ske.

Stockholm den 16 januari 1913.

Oskar Lundgren,
Vendelsberg.
